

تأثیر مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی اختیاری بر عکس العمل بازار سهام با در نظر گرفتن نقش تعدیلی تنوع جنسیت هیئت مدیره در بورس و فرابورس ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۹/۲۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۱/۱۴

کد مقاله: ۷۳۷۲۱

بهزاد پرویزی^۱، چیا امین پناه^۲، محمد باقری^{۳*}

چکیده

هدف از تحقیق حاضر بررسی تأثیر مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی اختیاری بر عکس العمل بازار سهام با در نظر گرفتن نقش تعدیلی تنوع جنسیت هیئت مدیره در بورس و فرابورس ایران است. پژوهش از لحاظ هدف از نوع کاربردی و از لحاظ نحوه اجرا توصیفی - همبستگی است. برای انجام پژوهش چهار فرضیه اصلی تدوین شد. برای انجام این پژوهش از رگرسیون داده های پنی با نرم افزارهای 8 Eviews و 22 SPSS استفاده شد. این موضوع در ۸۵ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران در فاصله زمانی ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۸ بررسی شد. سال مشاهده شد. یافته ها نشان داد که بین مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی اختیاری و عکس العمل بازار سهام شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه معناداری وجود دارد. سرمایه گذاران در هنگام خرید و فروش سهام به مدیریت سود شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران توجه نمایند.

واژگان کلیدی: مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی اختیاری، عکس العمل بازار سهام، تنوع جنسیت هیئت مدیره، بورس ایران، فرابورس ایران

۱- استادیار موسسه آموزش عالی آزاد ایرانمهر

۲- استادیار موسسه آموزش عالی آزاد ایرانمهر

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد موسسه آموزش عالی آزاد ایرانمهر (نویسنده مسئول)

۱- مقدمه

مبحث پیش بینی سود توسط تیم مدیریت یکی از مهم ترین ابزارهای تعامل مدیران با بازار محسوب می شود که ارایه آن به شرکت ها این فرصت را خواهد داد تا رفتار بازار را تحت تاثیر قرار دهن و میزان ثروت و ارزش خلق شده برای سهامداران را تغییر دهد(رضاء زاده و همکاران، ۱۳۹۹). اهمیت تئوری مشروعیت و توجه به همه ذی نفعان روز به روز در حال افزایش است و طرح مباحثی مانند راهبری شرکتی بر گرفته از همین تئوری هاست. سرمایه گذاران به اطلاعات و شفافیت آن برای تصمیمات امنیت زیادی می دهند. امروزه همه ذی نفعان از جمله سرمایه گذاران، اعتباردهندگان و مدیران و امثالهم در جستجوی شاخصهای به موقع و قابل اتقا برای اندازه گیری ثروت سهامداران می باشند که از میان آنها می توان به مفهوم مدیریت سود اشاره کرد. با وجود این که سود حسابداری، یک مقیاس مهمی برای سلامت مالی شرکت ها محسوب می شود، اما محدودیت های خاص خود را دارد و از تردد های مرتبط با برآوردهای حسابداری مصون نیست و توسط مدیران مالی قابل تغییر است(رجیمان و همکاران، ۱۳۹۲).

تحقیقات حسابداری مدیریت سود را مورد توجه زیادی قرار داده است. مطالعات سال های اخیر رابطه مدیریت سود را با متغیرهای زیادی بررسی نموده است. یکی از این متغیرها عکس العمل بازار سهام است که تعیین کننده کلیدی شاخص بازار سهام است. با توجه به اینکه مدیران سود را با هزینه سهامداران برای دستیابی به اهداف شخصی خود مدیریت می کنند، لذا مدیریت سود به عنوان هزینه نمایندگی در نظر گرفته می شود و بر ارزش سهام شرکتها اثرگذار است(آنگساکول و همکاران، ۱۴۰۰).

این هزینه نمایندگی از تنوع جنسیتی اعضای هیأت مدیره تاثیر پذیر است. خانم ها نسبت به مردان در زمینه ریسک متفاوت اند و این برگرفته از تفاوت های هورمونی این دو است. مدیریت سود توسط خانم ها و مردان به صورت متفاوتی انجام می شود. این مسئله به ویژگی های منحصر به فرد خانم ها بر می گردد. حضور نماینده زن در هیأت مدیره، باعث کاهش همگنی هیأت مدیره و به دنبال آن دقیقتر شدن فرآیند کنترل و نظارت میگردد. مدیران زن قدرت ناظارتی هیئت مدیره را افزایش می دهند و راهبری شرکتی را بهبود می بخشن. خانم ها با توجه به ویژگی های ریسک گیری و تعهداتی که دارند در خلق ارزش برای سهامداران تلاش بیشتری دارند و خود را ملزم به شفافیت بیشتری برای سهامداران می دانند، لذا هزینه های نمایندگی نیز تا حدی می تواند کاهش یابد(آنگساکول و همکاران، ۱۴۰۰). در بازار سرمایه ایران نیز سهامداران خواهان شفافیت مدیران و کاهش هزینه های نمایندگی اند و خواهان سود واقعی تر و کم تر دستکاری شده هستند تا بر این اساس رفتار و عکس العمل خود را مدیریت نمایند و در بتوانند بازده بیشتری را کسب نمایند. گرچه برخی برای مدیریت سود گاهاً اهدافی را طرح نموده اند که هم راستا با منافع مالکین است اما اغلب تحقیقات عکس این قضیه را عنوان نموده اند. به عبارتی مدیریت سود همیشه بد نیست، اما نکته ثابت این است که همیشه بر عکس العمل بازار سهام اثرگذار است. حال اگر مدیریت سودی که انجام شده در راستای منافع سهامداران باشد عکس العمل سهامداران نیز مثبت خواهد بود و بر عکس اگر مدیریت سود فرست طلبانه باشد و برای دستیابی به اهداف مدیر طراحی شده باشد تا حد زیادی بر عکس العمل بازار سهام تاثیر منفی خواهد داشت. اینکه هدف مدیران از مدیریت سود چیست از عوامل زیادی تاثیر پذیر است و حتی از نوع جنسیت مدیران به دلیل تفاوت هایی که بین مردان و زنان وجود دارد تاثیر پذیر است (آنگساکول و همکاران، ۱۴۰۰).

با توجه به موارد مطروده مسئله اصلی پژوهش حاضر این است که آیا بین مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی و عکس العمل بازار سهام رابطه ای وجود دارد یا خیر و اینکه آیا جنسیت هیئت مدیره در شرکتهای پذیرفته شده در بورس و فرابورس اوراق بهادر بر این رابطه اثرگذار خواهد بود یا خیر.

امروزه یکی از مباحث مطرح در حوزه تصمیم گیری های مدیریتی و حاکمیتی شرکتی این است که میزان مشارکت خانم ها در فعالیت های شرکتها نسبت به مردان تحت الشاعع تعصبات مردانه و تفاوت های فرهنگی قرار گرفته است. فرهنگ متفاوت و نابرابری های جنسیتی به ویژه در حوزه مدیریتی سبب شده تا آن گونه که شایسته است از نیروی بالقوه خانم ها در تصمیم گیری ها استفاده نشود. خانم ها و مردان دارای سبک ها و روش های برنامه ریزی، کنترل، مدیریت و رهبری متفاوتی هستند، از جمله این تفاوت ها حساسیت اخلاقی و خطر پذیری متفاوت مانند تفاوت در شیوه های گزارشگری مالی است(سپاسی و عبدالی، ۱۳۹۵). مباحث رفتاری و روانشناسی و همچنین جنسیتی در سال های اخیر مورد توجه پژوهشگران مالی قرار گرفته است. در گذشته تغییرات موجود در بازارهای مالی را با متغیرهای زیادی همچون تورم و شرایط اقتصادی و امثالهم مورد توجه قرار داده اند؛ اما تعداد انگشت شماری از پژوهش ها به مباحث جنسیتی توجه داشته اند. مباحث مرتبط با جنسیت افراد و به خصوص مدیران به شدت بر رفتار انسانها اثر گذار است. تغییر رفتار انسانها بر تصمیمات آنها اثرگذارند. این موضوع در رده های بالای مدیریتی از حساسیت بیشتری برخوردار است. با توجه به اینکه عده تصمیمات مدیران شرکتها بر مسائل مرتبط با خلق ارزش برای سهامداران متمرکز است و یکی از این تصمیمات مبحث محاسبه سود است. لذا تغییرات در جنسیت تیم مدیران به شدت بر سود و عکس العمل بازار سهامان اثرگذار است و با توجه به مشخصه های خاص مردم ایران این پدیده باید در شرکتهای پذیرفته شده در بورس و فرابورس مورد توجه قرار گیرد(اسمالس، ۱۴۰۱؛ بس و همکاران، ۱۴۰۰).

۱- پژوهش
۲- تئوری
۳- روش
۴- نتیجه
۵- نتیجه
۶- نتیجه
۷- نتیجه
۸- نتیجه

ISSN: 2611-5110
پژوهش
نمایندگی
در بازار
سهامی
و علائق اقتصادی

با توجه به بالا رفتن عکس العمل بازار سهام در سال های اخیر ضرورت دارد موارد مرتبط با آن شامل مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی مورد توجه قرار گیرند. یعنی با توجه به اینکه مدیریت سود بر عکس العمل بازار سهام اثرگذار است و از طرفی جنسیت مدیران بر این رابطه اثرگذار است با توجه به بالا رفتن عکس العمل بازار سهام در سال های اخیر بررسی این موضوع در بازار سرمایه ایران ضرورت دارد. مبحث جنسیت از این جهت مطرح است که فرهنگ برخورد با خانم ها در کشور ما با سایر کشورها کاملاً متفاوت خانم ها جامعه به دلیل تفاوت های هورمونی و بخصوص هورمون های استرسی و جنسی دارای قدرت تاثیر گذاری متفاوتی بر فعالیت های شرکتها هستند.

۲- مبانی نظری

مفهوم مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی تغییرات سود با استفاده از اقلام تعهدی چهت دستیابی به اهداف خاص توسط تیم مدیریت است. هدف مجموعه کامل صورت های مالی اساسی، ارائه اطلاعاتی درباره وضعیت، عملکرد و انعطاف پذیری مالی است که برای استفاده کنندگان این صورتها در اتخاذ تصمیمات اقتصادی، مفید و موثر واقع شود؛ بنابراین می توان گفت در صورت دستکاری صورت های مالی، بر هدف و فلسفه وجودی صورت های مالی خدشه وارد می شود، به علاوه وجود بسترهایی چون تضاد منافع و عدم تقارن اطلاعاتی سبب توسعه این موضوع و در نهایت تفاوت ارزش در سهام سرمایه گذاران و همچنین خلق ثروت می شود(اکسمانا و یانگ^۱، ۲۰۱۴؛ دستگیر و حسینی، ۱۳۹۲). پدیده دستکاری ارقام و مبالغ موجود در صورت های مالی توسط مدیر برای رسیدن به اهداف خاص مدیریت سود نامیده می شود که در تئوری های اثباتی بر اساس ۳ فرض طرح های پاداش، قراردادهای بدھی و هزینه های سیاسی صورت می گیرد. در هریک از این ۳ فرض هدف مدیر رسیدن به هدف مورد نظر را مد نظر دارد که در همه آنها سود از دوره ای به دوره ای انتقال می یابد که سبب مشکلات نمایندگی و در نهایت تغییر عکس العمل بازار سهام می شود(آنگساکول و همکاران، ۲۰۲۰؛ اسکات^۲، ۲۰۰۷). آنچه که تحقیقات نشان داده این است که مدیریت سود بر عکس العمل بازار سهام اثرگذار است. است شیوه مدیریت بر این رابطه اثرگذار است.

تحقیقات نشان داده اند با توجه به تفاوت های هورمونی و جنسی که در بین خانم ها و مردان وجود دارد تنوع جنسیت بر روایت متغیرهای مالی اثرگذار است. این تاثیر در تحقیقات قبلی مورد بررسی و تایید قرار گرفته است(آنگساکول و همکاران، ۲۰۲۰). مدل سازی یا تدوین چارچوب مفهومی برای بیان فرضیه هاست:

متغیر تعديل گر جنسیت هیأت مدیره

متغیر وابسته

عکس العمل بازار سهام

متغیر مستقل

مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی

شکل ۱- مدل مفهومی پژوهش
(منبع: آنگساکول و همکاران، ۲۰۲۰)

۳- تعاریف مفهومی

عکس العمل بازار سهام: تغییراتی که در بازده سهام بوجود می آید و به دلیل عملکرد و رفتار سرمایه گذاران به صورت مجموع در بازار رخ می دهد عکس العمل بازار سهام خوانده می شود. این متغیر از سود نقدی و تغییرات قیمت سهم تأثیر پذیر است. عکس العمل بازار سهام از مجموع سود نقدی و میزان تغییر قیمت سهام شرکت بدست می آید.

مدیریت سود: نحوه محاسبه مدیریت سود که با تغییر در روش های حسابداری و برآوردهای حسابداری تغییر می کند.

تنوع جنسیتی: وجود همزمان مدیران زن و مرد در تیم هیئت مدیره می باشد(آنگساکول و همکاران، ۲۰۲۰).

تعاریف عملیاتی

عکس العمل بازار سهام : عکس العمل بازار سهام از مجموع سود نقدی و میزان تغییر قیمت سهام شرکت بدست می آید.

مدیریت سود: نحوه محاسبه مدیریت سود که با تغییر در روش های حسابداری و برآوردهای حسابداری تغییر می کند.

نحوه محاسبه مدیریت سود: مدل جونز تغییر شده (۱۹۹۱) به عنوان متغیر مستقل است که نحوه اندازه گیری بر اساس باقیمانده مدل مربوطه در نرم افزار اقتصاد سنجی است.

با برآش مدل زیر، مقادیر باقیمانده مدل به صورت تفاوت بین مقادیر واقعی و مقادیر برآورده اقلام تعهدی استخراج شده و به معنوان معیار مدیریت سود در نظر گرفته می شوند.

1 . Laksmana and yang
2. Scott

$$PPE_{i,t} / TA_{i,t-1} + \varepsilon_{it} - TACC_{i,t} / TA_{i,t-1} = \alpha_0 + \beta_1 (\Delta REV_{i,t} - \Delta REC_{i,t}) / TA_{i,t-1} + \beta_2 TA_{i,t-1}$$

: کل اقلام تعهدی شرکت
 $\Delta REC_{i,t}$: تغییرات حساب‌ها و استاد دریافتی شرکت
 $\Delta REV_{i,t}$: تغییرات درآمد فروش شرکت
 $PPE_{i,t}$: ناچالص اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات شرکت
 $TACC_{i,t}$: باقی‌مانده مدل تخمین اقلام تعهدی جهت اندازه‌گیری مدیریت سود
 $TA_{i,t-1}$: نوع جنسیت: وجود هم‌مان مدیران زن و مرد در تیم هیئت مدیره می‌باشد. به عبارتی چنانچه در تیم مدیریت زن وجود داشته باشد از عدد ۱ و در غیر اینصورت از عدد صفر استفاده می‌شود(آنگساکول و همکاران، ۲۰۲۰).

۳- پیشینه تحقیق

آنگساکول و همکاران^۱ (۲۰۲۰) مقاله‌ای با عنوان تأثیر مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی بر عکس العمل بازار سهام با در نظر گرفتن نقش جنسیت هیات مدیره انجام دادند. یافته‌ها نشان داد که مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی با عکس العمل بازار سهام رابطه دارد و افزایش تعداد خانم‌ها در تیم هیات مدیره رابطه مدیریت سود و عکس العمل بازار سهام را کاهش می‌دهد. نفسینگر^۲ و همکاران (۲۰۲۰) پژوهشی درخصوص تاثیر هورمون‌های تستوسترون و کورتیزول زنان و مردان بر فیزیولوژی سوگیری‌های سرمایه‌گذاری انجام دادند. یافته‌ها نشان داد که هورمون‌های تستوسترون و کورتیزول بر ریسک پذیری و ریسک گریزی سرمایه‌گذاران زن و مرد به صورت متفاوت اثرگذارند. بس^۳ و همکاران (۲۰۲۰) پژوهشی با عنوان نقش جنسیت در بازارهای مالی انجام دادند. در این پژوهش تاثیر عوامل مرتبط با جنسیت افراد بر ثبات بازار مالی و عملکرد معامله گران مورد بررسی قرار گرفت. برای اندازه‌گیری ثبات بازار مالی از شاخص بورس و برای اندازه‌گیری عملکرد معاملاتی سرمایه‌گذاران از ریسک و بازده سهام خریداری شده استفاده شد. در نهایت تأثیر نوع جنسیت بر ثبات بازار مالی و عملکرد معامله گران مورد تایید قرار گرفت.

پاپانگکرن^۴ و همکاران (۲۰۱۹) پژوهشی با عنوان هیئت مدیره زن و عملکرد شرکت در دوران بحران بزرگ انجام دادند. یافته‌ها نشان داد که افزایش تعداد خانم‌ها در تیم هیات مدیره در دوران بحران سال ۲۰۰۸ سبب بهبود عملکرد شرکتها می‌شود. آزمون‌های توان آماری که با متغیرهای دیگر عملکرد روابط تحقیق را بررسی نمود روایت در آن مجددًا تایید شد.

کاظمی علوم و دیگران (۱۳۹۸) در یک تحقیق با عنوان بررسی تأثیر نوع جنسیتی در هیئت مدیره و کمیته حسابرسی بر کیفیت سود با استفاده از ۷۶۰ مشاهده (۱۵۲ شرکت از ۹۵۹۱ تأثیر حضور خانم‌ها در کمیته حسابرسی بر کیفیت سود را رد نکردند. اما در مقابل تأثیر حضور خانم‌ها در هیئت مدیره بر کیفیت سود را رد کردند.

ستایش و همکاران (۱۳۹۶) تحقیقی درخصوص بررسی تأثیر مدیریت سود غیر واقعی و مبتنی بر اقلام تعهدی و مدیریت واقعی سود بر ریسک ریزش قیمت سهام با ۱۰۳۰ مشاهده از ۹۳۸۴ انجام دادند. بررسی‌های آنها نشان داد که مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی و مدیریت واقعی سود بر ریسک سقوط قیمت سهام شرکت‌های بورسی و فرابورسی هیچ تأثیری ندارد. همچنین تأثیر مثبت مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی و مدیریت واقعی سود بر ریسک ریزش قیمت سهام شرکت‌ها است.

۴- جامعه آماری و نمونه آماری

جدول زیر نیز نشان دهنده شیوه نمونه گیری به صورت حذف سیستماتیک می‌باشد:

تعداد سال‌ها	تعداد	شرح
۴۲۹		تعداد کل
(۶۴)		هلدینگ‌ها، موسسات مالی، بانک‌ها، بیمه‌ها و ...
(۲۳۷)		عدم وجود اطلاعات در کل دوره
(۴۳)		عدم منتهی به ۱۲/۲۹
۶۸۰ سال-شرکت	۸۵	نمونه باقیمانده

۵- متغیرهای تحقیق

مدل رگرسیونی تحقیق برای بررسی فرضیه‌ها به شرح زیر است:

۱. Ongsaku et al
 ۲. Nofsinger
 ۳. Bose
 ۴. Papangkorn

مدل رگرسیونی بررسی فرضیه اول و سوم:

$$CARs_{it} = \alpha + \beta_1 DCA_{it} + \gamma \sum Controls + \varepsilon$$

عکس العمل بازار سهام و به عنوان متغیر وابسته تحقیق است = CARs

نحوه محاسبه مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی براساس مدل جونز که در سال ۱۹۹۱ تبدیل شده است به عنوان متغیر

مستقل است که نحوه اندازه گیری بر اساس باقیمانده مدل مربوطه در نرم افزار اقتصاد سنجی است. = DCA

γ مجموع β متغیرهای کنترلی است.

مدل رگرسیونی بررسی فرضیه دوم و چهارم

$$CARs_{it} = \alpha + \beta_1 CARs_{it} + \beta_2 (BGD\ CARs)_{it} + \gamma \sum Controls + \varepsilon$$

تأثیر تنوع جنسیت هیات مدیره بر رابطه مربوطه = متغیر تعدیلگر

متغیرهای کنترلی به شرح ذیل است:

جدول ۲: متغیرهای کنترلی

نام متغیر	نماد
حاکمیت شرکتی	CG
اندازه	Ln (total assets)
اهرم	Total debt/total assets
نسبت مخارج	Capital expenditures/total assets
سود هر سهم	EBIT/total assets
بهای تمام شده	Cost/total assets
هزینه	Expense/total assets
وجه نقد	Cash/total assets
سود تقسیمی	Dividends/total assets
روزهای معاملاتی سهام در سال	liquidity

۶- توصیف داده‌ها

جدول ۳: آمار توصیفی برای متغیرهای تحقیق در بورس ۴۶۴ مشاهده

نوع	متغیرها	میانگین	میانه	انحراف معیار	حداکثر	حداقل
بورس	CARs	95/34	31/10	168/09	-54/68	879/54
	Ln(CARs)	5/04	4/88	0/64	3/81	6/89
	مدیریت سود	0/13	0/08	0/15	0/00	1/02
	CG	67/82	60/00	14/52	33/00	100/00
	Ln (total assets)	14/82	14/62	1/43	11/91	20/14
	Total debt/total assets	0/55	0/56	0/22	0/01	1/27
	Capital expenditures/total assets	0/26	0/20	0/19	0/00	0/78
	EBIT/total assets	0/00	0/00	0/00	0/00	0/02
	Cost/total assets	0/62	0/46	0/51	0/00	3/34
	Expense/total assets	0/06	0/05	0/04	0/00	0/35
	Cash/total assets	0/04	0/03	0/04	0/00	0/20
	Dividends/total assets	0/14	0/12	0/14	0/00	0/68
	liquidity	204/65	222/00	43/96	0/00	241/00

جدول ۴: آمار توصیفی برای متغیرهای تحقیق در فرابورس ۱۷۸ مشاهده

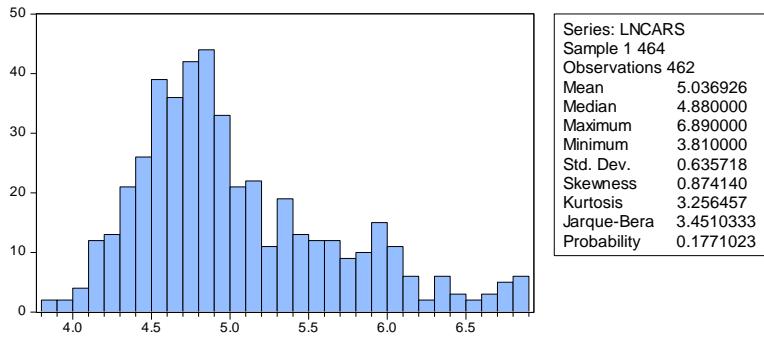
نوع	متغیرها	میانگین	میانه	انحراف معیار	حداکثر	حداقل
فرابورس	CARs	93/17	35/77	150/56	-61/47	558/20
	Ln(CARs)	5/03	4/91	0/65	3/65	6/49
	مدیریت سود	0/17	0/10	0/18	0/00	1/00
	CG	72/95	80/00	20/00	17/00	100/00
	Ln (total assets)	14/22	14/10	2/09	9/17	18/15
	Total debt/total assets	0/94	0/71	1/00	0/01	8/02
	Capital expenditures/total assets	0/28	0/20	0/24	0/01	0/98
	EBIT/total assets	0/00	0/00	0/01	-0/05	0/01

نوع	متغیرها	میانگین	میانه	انحراف معیار	حداقل	حداکثر
	Cost/total assets	0/67	0/51	0/71	0/00	4/55
	Expense/total assets	0/09	0/05	0/11	0/00	0/67
	Cash/total assets	0/05	0/02	0/09	0/00	0/46
	Dividends/total assets	0/07	0/00	0/15	0/00	0/79
	liquidity	115/81	140/50	92/26	0/00	236/00

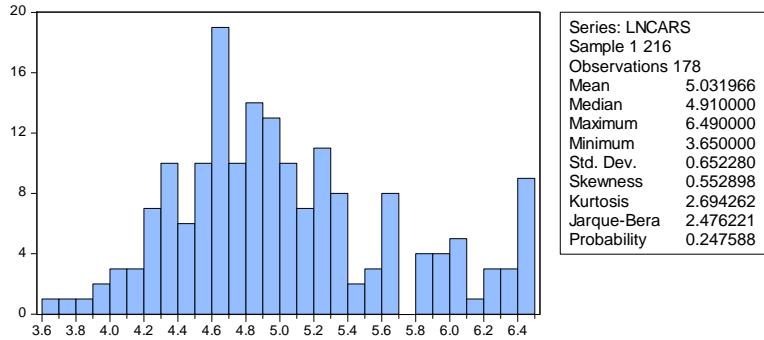
۱-۶- تحلیل رگرسیون

بررسی نرمال بودن توزیع متغیر وابسته با آزمون جارک برای:

آزمون نرمالیتی برای داده های شرکت های بورسی: مقدار احتمال برای متغیر وابسته بعد از تبدیل لگاریتمی برابر با ۰/۱۷۷ است که حاکی از نرمال بودن داده هاست (شکل ۲)

شکل ۲- بررسی نرمال بودن توزیع متغیر وابسته

شکل ۳- بررسی نرمال بودن توزیع متغیر وابسته

آزمون نرمالیتی برای داده های شرکت های فرابورسی: مقدار احتمال برای متغیر وابسته بعد از تبدیل لگاریتمی برابر با ۰/۲۴۷ است که حاکی از نرمال بودن داده هاست.

۲-۶- تحلیل پانلی

در این بخش مدل مناسب را از میان مدل ها (مدل ادغام شده، مدل با اثرات ثابت و یا مدل با اثرات تصادفی) انتخاب میگردد نتایج آزمون چاو و هاسمن برای تشخیص مدل مناسب در جدول زیر ارایه شده است:

جدول ۶- آزمون چاو و آزمون هاسمن برای انتخاب مدل مناسب

نتیجه	آزمون هاسمن				آزمون چاو یا لمبر			
	مقدار احتمال	مقدار کای-دو	درجه آزادی	مقدار احتمال	مقدار	درجه آزادی	مقدار	آزمون اثرات
مدل با اثرات ثابت	0/000	109/88	11	0/000	(573,93)	2/06	بورس مدل اول	
				0/000	57	120/66		
مدل با اثرات ثابت	0/000	141/47	13	0/000	(573,91)	2/63	بورس مدل دوم	
				0/000	57	149/76		
مدل با اثرات ثابت	0/000	38/64	11	0/021	(251,41)	1/76	فرابورس مدل سوم	
				0/003	25	48/46		
مدل با اثرات ثابت	0/000	37/10	12	0/028	(251,39)	1/71	فرابورس مدل چهارم	
				0/004	25	47/67		

مقدار احتمال آزمون چاو برای مدل های اول تا چهارم به ترتیب برابر با ۰/۰۰۰ است که این مقادیر کمتر از ۰/۰۵ است بنابراین مدل های مورد استفاده از نوع مدل های با اثرات است براساس آزمون هاسمن مقادیر احتمال برای مدل های اول تا چهارم نیز کمتر از ۰/۰۵ است یعنی این مدل ها با اثرات ثابت بوده است. در ادامه از این مدل برای بررسی فرضیات استفاده گردیده است.

۷- آزمون فرضیه‌ها

برازش مدل اول و دوم (شرکتهای بورسی):

فرضیه اول: مدیریت سود مبتنی بر افلاط تعهدی بر عکس العمل بازار سهام شرکت‌های بورسی تاثیر دارد.

فرضیه دوم: تنوع جنسیت هیئت مدیره بر رابطه مدیریت سود مبتنی بر افلاط تعهدی با عکس العمل بازار سهام شرکت‌های بورسی تاثیر دارد.

در این بخش برای بررسی و برآورد مدل کلی از تحلیل پانلی^۱ استفاده شده است. با توجه به فرضیه اول و دوم مورد بررسی قرار می‌گیرد:

$$\text{LnCARs} = \alpha_{j,t} + \beta_{j,t}\text{Johns}_{j,t} + \gamma'\text{Controls} + \delta_j + YR_t + \varepsilon_{j,t},$$

$$\text{LnCARs} = \alpha_{j,t} + \beta_{j,t}\text{Johns}_{j,t} + \beta_{j,t}\text{Johns}_{j,t} * D + \gamma'\text{Controls} + \delta_j + YR_t + \varepsilon_{j,t},$$

فرض صفر و فرض مقابل در این مدل به صورت زیر است:

$$\begin{cases} H_0 : \beta_1 = \beta_2 = \dots = \beta_{11} = 0 \\ H_1 : \beta_i \neq 0 \quad i = 1, 2, \dots, 11 \end{cases}$$

$$\begin{cases} H_0 : \text{مدل معنی‌داری وجود ندارد.} \\ H_1 : \text{مدل معنی‌داری وجود دارد.} \end{cases}$$

در جدول زیر مدل با اثرات ثابت برآورد شده است مقدار احتمال معنی‌داری F برای مدل‌های اول و دوم برابر با ۰/۰۰۰ است. این مقدار کمتر از ۰/۰۵ است بنابراین فرض صفر در سطح اطمینان ۹۵ درصد رد می‌شود یعنی در سطح اطمینان ۹۵ درصد مدل معنی‌داری وجود دارد. میزان ضرایب تعیین برای مدل‌های اول و دوم برابر با ۰/۳۶ و ۰/۴۴ است یعنی در حدود ۳۶ درصد و ۴۴ درصد از تغییرات متغیرهای مستقل و کنترل بیان می‌گردد. مقدار آماره دوربین واتسون برای مدل‌های اول و سوم برابر با ۲/۱۳ و ۲/۲۷ است مقادیر نزدیک به ۲ حاکی از عدم خودهمبستگی باقیمانده‌ها که یکی دیگر از فروض رگرسیون است را نشان میدهد. (بنابراین خودهمبستگی بین باقیمانده‌ها وجود ندارد).

جدول ۷: برآورد و آزمون پارامترهای مدل اول

VIF	نتیجه	مقدار احتمال	t مقدار	مقدار ضرایب	پارامترها
-	معنادار و منفی	0/028	-2/21	-2/432	مقدار ثابت
1/15	معنادار و مثبت	0/000	4/94	1/071	مدیریت سود
1/14	بی‌معنی	0/208	-1/26	-0/004	CG
1/53	معنادار و مثبت	0/000	6/35	0/460	Ln (total assets)
1/91	معنادار و منفی	0/022	-2/29	-0/649	Total debt/total assets
1/18	بی‌معنی	0/310	1/02	0/334	Capital expenditures/total assets
1/58	معنادار و مثبت	0/020	2/33	53/908	EBIT/total assets
1/46	بی‌معنی	0/357	0/92	0/134	Cost/total assets
1/34	معنادار و مثبت	0/023	2/29	2/552	Expense/total assets
1/15	معنادار و مثبت	0/012	2/54	2/267	Cash/total assets
2/28	معنادار و مثبت	0/001	3/37	1/436	Dividends/total assets
1/21	معنادار و مثبت	0/012	2/51	0/002	liquidity
0/000	F مقدار احتمال	3/28		F مقدار	
2/13	دوربین واتسون	0/36		ضریب تعیین	

جدول ۸: برآورد و آزمون پارامترهای مدل دوم

VIF	نتیجه	مقدار احتمال	t مقدار	مقدار ضرایب	پارامترها
-	معنادار و منفی	0/082	-1/74	-1/808	مقدار ثابت
1/68	معنادار و مثبت	0/000	7/30	1/017	جنسیت
1/34	معنادار و مثبت	0/000	4/34	0/993	مدیریت سود
1/75	بی‌معنی	0/568	-0/57	-0/266	مدیریت سود* جنسیت
1/14	بی‌معنی	0/263	-1/12	-0/003	CG
1/53	بی‌معنی	0/000	6/00	0/411	Ln (total assets)
1/91	معنادار و منفی	0/048	-1/99	-0/531	Total debt/total assets
1/19	بی‌معنی	0/569	0/57	0/177	Capital expenditures/total assets

1/61	معدنار و مثبت	0/016	2/41	52/426	EBIT/total assets
1/54	بی معنی	0/439	0/78	0/106	Cost/total assets
1/35	بی معنی	0/060	1/89	1/986	Expense/total assets
1/16	بی معنی	0/056	1/91	1/621	Cash/total assets
2/41	معدنار و مثبت	0/002	3/14	1/263	Dividends/total assets
1/24	معدنار و مثبت	0/028	2/20	0/002	liquidity
0/000	F مقدار احتمال	4/37		F مقدار	
2/27	دورین واتسون	0/44			ضریب تعیین

مقادیر VIF (عامل افزایش واریانس) شاخصی برای بررسی همخطی بین متغیرهای مستقل است در صورتیکه مقدار آن بالاتر از ۱۰ باشد احتمال وجود همخطی بین متغیرهای مستقل وجود دارد. میزان این شاخص برای متغیرها کمتر از ۱۰ بوده و بیشترین مقدار آن در مدل اول و دوم به ترتیب برابر با $2/28$ و $2/41$ (Dividends/total assets) است.

برای برآورد ضرایب می‌توان فرضهای زیر را با استفاده از آماره‌های t - جزئی انجام داد. فرض صفر و فرض مقابل برای عرض از مبدأ یا مقدار ثابت به صورت زیر است:

$$\begin{cases} H_0 : \beta_0 = 0 \\ H_1 : \beta_0 \neq 0 \end{cases}$$

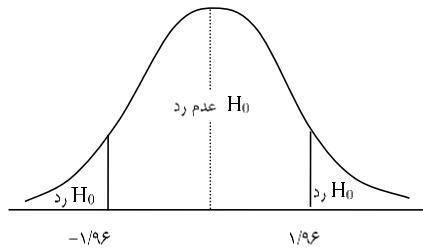
و برای میزان ارتباط متغیرهای مستقل و کنترلی به صورت زیر نوشته می‌شود:

$$\begin{cases} H_0 : \beta_1 = 0 \\ H_1 : \beta_1 \neq 0 \end{cases}$$

$$\begin{cases} H_0 : \beta_{11} = 0 \\ H_1 : \beta_{11} \neq 0 \end{cases}$$

و مقدار آماره آزمون به صورت زیر محاسبه می‌گردد:

$$t_{\beta_i} = \frac{\beta_i - 0}{S_{\beta_i}} \quad i = 0, 1, 2, \dots, 11$$

توزیع آماره بالا برای نمونه‌های بزرگ توزیع نرمال استاندارد است بنابراین ناحیه رد و عدم رد به صورت زیر خواهد بود.

نحوه داوری به این صورت است که اگر مقدار t در ناحیه رد قرار گیرد فرض صفر رد می‌شود.

در جدول بالا رابطه بین متغیرهای مستقل با متغیر وابسته مشخص شده است رابطه مثبت و معدنار به این مفهوم است که با افزایش متغیر مستقل، متغیر وابسته نیز افزایش می‌یابد در حالیکه در ارتباط منفی معدنار با افزایش متغیر مستقل، متغیر وابسته کاهش می‌یابد در ارتباط بی معنی هم رابطه ای بین متغیر مستقل و وابسته وجود ندارد.

نتیجه گیری برای شرکتهای بورسی: مقدار آماره t برای مدیریت سود برابر با $4/94$ است این مقدار چون در ناحیه رد فرض صفر قرار می‌گیرد لذا رابطه با CARs معتبر است.

مقدار آماره t برای مدیریت سود $-0/57$ است این مقدار عدم رد فرض صفر قرار می‌گیرد لذا رابطه با CARs بی معنی است. بنابراین فرضیه دوم تحقیق رد می‌گردد.

معدناری سایر متغیرها در جداول بالا مشخص شده است.

فرضیات سوم و چهارم (شرکت‌های فرابورسی):

فرضیه سوم: مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی بر عکس العمل بازار سهام شرکتهای پذیرفته شده در فرابورس ایران تاثیر دارد.

فرضیه چهارم: تنوع جنسیت هیئت مدیره بر رابطه مدیریت سود مبتنی بر عکس العمل بازار سهام شرکتهای پذیرفته شده در فرابورس ایران تاثیر دارد.

همانند قبل برای شرکتهای فرابورسی مدل‌های سوم و چهارم به شرح زیر است:

$$\ln \text{CARs} = \alpha_{j,t} + \beta_{j,t} \text{Johns}_{j,t} + \gamma' \text{Controls} + \delta_j + YR_t + \varepsilon_{j,t},$$

$$\ln \text{CARs} = \alpha_{j,t} + \beta_{j,t} \text{Johns}_{j,t} + \beta_{j,t} \text{Johns}_{j,t} * D + \gamma' \text{Controls} + \delta_j + YR_t + \varepsilon_{j,t},$$

فرض صفر و فرض مقابل در این مدل به صورت زیر است:

$$\begin{cases} H_0 : \beta_1 = \beta_2 = \dots = \beta_{11} = 0 \\ H_1 : \beta_i \neq 0 \quad i = 1, 2, \dots, 11 \end{cases}$$

$$\begin{cases} H_0 : \text{مدل معنی‌داری وجود ندارد.} \\ H_1 : \text{مدل معنی‌داری وجود دارد} \end{cases}$$

در جداول زیر مدل با اثرات ثابت برآورد شده است مقدار احتمال معنی‌داری F برای مدل‌های سوم و چهارم برابر با ۰/۰۰۵ و ۰/۰۰۹ است. این مقدار کمتر از ۰/۰۵ است بنابراین فرض صفر در سطح اطمینان ۹۵ درصد رد می‌شود یعنی در سطح اطمینان ۹۵ درصد مدل معنی‌داری وجود دارد. میزان ضرایب تعیین برای مدل‌های سوم و چهارم به ترتیب برابر با ۰/۳۲ و ۰/۳۳ است. مقدار آماره دوربین واتسون برای مدل‌های سوم و چهارم برابر با ۱/۹۱ و ۱/۸۹ است و مقادیر VIF برای متغیرها کمتر از ۱۰ بوده و بیشترین مقدار آن برابر با ۲/۶۴ و ۳/۰۴ (برای متغیر Expense/total assets) است.

جدول ۹- برآورد و آزمون پارامترهای مدل سوم

VIF	نتیجه	مقدار احتمال	t مقدار	مقدار ضرایب	پارامترها
-	بی‌معنی	0/174	-1/37	-2/774	مقدار ثابت
1/44	بی‌معنی	0/774	-0/29	-0/106	مدیریت سود
1/11	بی‌معنی	0/305	-1/03	-0/004	CG
2/59	بی‌معنی	0/001	3/54	0/494	Ln (total assets)
1/86	معنادار و مثبت	0/006	2/82	0/271	Total debt/total assets
1/16	بی‌معنی	0/141	1/48	0/619	Capital expenditures/total assets
1/64	بی‌معنی	0/957	-0/05	-0/465	EBIT/total assets
1/21	بی‌معنی	0/276	1/09	0/153	Cost/total assets
2/64	بی‌معنی	0/511	-0/66	-0/797	Expense/total assets
1/39	بی‌معنی	0/280	1/08	0/885	Cash/total assets
2/10	معنادار و مثبت	0/028	2/23	1/468	Dividends/total assets
1/41	معنادار و مثبت	0/004	2/91	0/002	liquidity
0/005	F مقدار احتمال	1/87			F مقدار
1/91	دوربین واتسون	0/32			ضریب تعیین

جدول ۱۰- برآورد و آزمون پارامترهای مدل چهارم

VIF	نتیجه	مقدار احتمال	t مقدار	مقدار ضرایب	پارامترها
-	بی‌معنی	0/182	-1/34	-2/744	مقدار ثابت
2/41	بی‌معنی	0/864	-0/17	-0/129	جنسیت
1/64	بی‌معنی	0/961	0/05	0/020	مدیریت سود
2/77	بی‌معنی	0/447	-0/76	-0/693	مدیریت سود* جنسیت
1/16	بی‌معنی	0/297	-1/05	-0/004	CG
2/59	معنادار و مثبت	0/001	3/53	0/495	Ln (total assets)
1/98	معنادار و مثبت	0/008	2/69	0/262	Total debt/total assets
1/18	بی‌معنی	0/175	1/36	0/578	Capital expenditures/total assets
1/67	بی‌معنی	0/911	0/11	1/013	EBIT/total assets
1/23	بی‌معنی	0/338	0/96	0/137	Cost/total assets
3/04	بی‌معنی	0/571	-0/57	-0/695	Expense/total assets
1/42	بی‌معنی	0/337	0/96	0/890	Cash/total assets
2/17	معنادار و مثبت	0/038	2/10	1/406	Dividends/total assets
1/54	معنادار و مثبت	0/005	2/88	0/002	liquidity
0/009	F مقدار احتمال	1/77			F مقدار
1/89	دوربین واتسون	0/33			ضریب تعیین

۸- بحث و نتیجه گیری

تحقیقات حسابداری به دلیل انگیزه‌های بالای مدیران در دستکاری سود، مبحث مدیریت سود را مورد توجه زیادی قرار داده است. بررسی‌ها و مطالعات سال‌های اخیر در حوزه مالی به همین دلیل رابطه مدیریت سود را با متغیرهای زیادی بررسی نموده است. یکی از این متغیرها عکس العمل بازار سهام است که تعیین کننده کلیدی شاخص بازار سهام است. با توجه به اینکه مدیران سود را با هزینه سهامداران برای دستیابی به اهداف شخصی خود مدیریت می‌کنند، لذا مدیریت سود به عنوان هزینه نمایندگی در

نظر گرفته می‌شود و بر ارزش سهام شرکتها اثرگذار است. به عبارتی مدیران با دستکاری سود ارزش سهام شرکتها را بالا و پایین می‌کنند.

این مباحث از تنوع جنسیتی اعضای هیات مدیره تاثیر پذیر است، زیرا خانم‌ها نسبت به مردان در زمینه ریسک متفاوت اند و این برگرفته از تفاوت‌های هورمونی این دو است. به دلیل مشخصه‌های متفاوت زن و مرد در پذیرش ریسک و همچنین نوع برخورد با دیگران مدیریت سود توسط خانم‌ها و مردان در شرکتها به صورت متفاوتی انجام می‌شود. تحقیقات قبلی بیان نموده اند که این مسئله به ویژگی‌های منحصر به فرد خانم‌ها بر می‌گردد. حضور نماینده زن در هیات مدیره، باعث کاهش همگنی هیات مدیره و به دنبال آن دقیقر شدن فرآیند کنترل و نظارت می‌گردد. مدیران زن قدرت نظارتی هیئت مدیره را افزایش می‌دهند و راهبری شرکتی را بهبود می‌بخشند. خانم‌ها با توجه به ویژگی‌های ریسک گریزی و تعهداتی که دارند در خلق ارزش برای سهامداران تلاش بیشتری دارند و خود را ملزم به شفاقت بیشتری برای سهامداران می‌دانند، لذا هزینه‌های نمایندگی نیز تا حدی می‌تواند کاهش یابد و با کاهش این هزینه‌ها ارزش شرکت بالا می‌رود. هدف از این تحقیق بررسی تاثیر مدیریت سود مبتنی بر اقلام تمهدی اختیاری بر عکس العمل بازار سهام با در نظر گرفتن نقش تعدیلی تنوع جنسیت هیئت مدیره در بورس و فرابورس ایران بود.

نتایج نشان داد که:

فرضیه اول: مدیریت سود مبتنی بر اقلام تمهدی بر عکس العمل بازار سهام شرکت‌های بورسی تاثیر دارد.

فرضیه دوم: تنوع جنسیت هیئت مدیره بر این ابعاد مدیریت سود مبتنی بر اقلام تمهدی با عکس العمل بازار سهام شرکت‌های بورسی تاثیر ندارد.

فرضیه سوم: مدیریت سود مبتنی بر اقلام تمهدی بر عکس العمل بازار سهام شرکتها پذیرفته شده در فرابورس ایران تاثیر ندارد.

فرضیه چهارم: تنوع جنسیت هیئت مدیره بر این ابعاد مدیریت سود مبتنی بر اقلام تمهدی با عکس العمل بازار سهام شرکتها پذیرفته شده در فرابورس ایران تاثیر ندارد.

یکی از علل نتایج فوق این است که تعداد هیئت مدیره زن در شرکتها ایرانی بسیار کم است و همین مسئله بر نتایج تحقیق اثرگذار است، اما خود مبحث مدیریت سود بر ارزش بازار تاثیر دارد.

تحقیق زیر در فرضیه اول و سوم با تحقیق حاضر همخوانی دارد، اما در خصوص فرضیه دوم و چهارم همخوانی ندارد. آنگساکول و همکاران (۲۰۲۰) مقاله‌ای با عنوان تأثیر مدیریت سود مبتنی بر اقلام تمهدی بر عکس العمل بازار سهام با در نظر گرفتن نقش جنسیت هیات مدیره انجام دادند. در این تحقیق مانند تحقیق حاضر دو فرضیه کلی تنظیم شد: مدیریت سود با عکس العمل بازار سهام رابطه دارد. و اینکه تنوع جنسیت هیئت مدیره بر این ابعاد مدیریت سود با عکس العمل بازار سهام تاثیر دارد. در تحقیق حاضر همین فرضیه برای دو گروه شرکتها بورسی و فرابورسی مورد بررسی قرار گرفته است. برای تحلیل از داده‌های پنلی و مدل رگرسیون چند متغیره استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که مدیریت سود مبتنی بر اقلام تمهدی با عکس العمل بازار سهام رابطه دارد و افزایش تعداد خانم‌ها در تیم هیات مدیره رابطه مدیریت سود و عکس العمل بازار سهام را کاهش می‌دهد.

تحقیق زیر نیز با فرضیه اول تحقیق حاضر همخوانی دارد.

لاکمن (۲۰۱۹) پژوهشی با عنوان مدیریت سود مبتنی بر اقلام تمهدی و عملکرد خرید سهام توسط مدیریت انجام دادند. روابط نشان داد که مدیریت سود جسوارانه سبب خراب شدن عملکرد همه صنایع نمی‌شود. برای فرضیه چهارم از رگرسیون چند متغیره استفاده می‌شود. زیرا هدف پیش‌بینی تغییرات عملکرد با متغیرهای مستقل و کنترلی است. یافته‌ها نشان داد که اقلام تمهدی اختیاری با تغییرات عملکرد بعد از قبضه مدیریت رابطه معکوسی دارد.

پیشنهادات در دو قسمت پیشنهادات کاربردی و پیشنهاد برای تحقیقات آتی ارائه می‌شود:

نتایج نشان داد که تنها فرضیه اول به شرح زیر مورد تایید قرار گرفته است:

مدیریت سود مبتنی بر اقلام تمهدی بر عکس العمل بازار سهام شرکت‌های بورسی تاثیر دارد.

مفهوم مدیریت سود مبتنی بر اقلام تمهدی تغییرات سود با استفاده از اقلام تمهدی جهت دستیابی به اهداف خاص توسط تیم مدیریت است و لذا توجه به آن می‌تواند سبب آگاهی از اهداف مدیریت شود. هدف مجموعه کامل صورت‌های مالی اساسی، ارائه اطلاعاتی درباره وضعیت، عملکرد و انعطاف پذیری مالی است که برای استفاده کنندگان این صورتها در اتخاذ تصمیمات اقتصادی، مفید و موثر واقع شود؛ بنابراین می‌توان گفت در صورت دستکاری صورت‌های مالی، بر هدف و فلسفه وجودی صورت‌های مالی خدشه وارد می‌شود، به علاوه وجود بسترها یی چون تضاد منافع و عدم تقارن اطلاعاتی سبب توسعه این موضوع و در نهایت تفاوت ارزش در سهام سرمایه‌گذاران و همچنین خلق ثروت می‌شود. همه این موارد نیازمند توجه بالای سرمایه‌گذاران به مبحث سود در جهت خرید سهام با ارزش واقعی می‌باشد تا این طریق از زیان‌های احتمالی منبعث از کاهش ارزش سهام جلوگیری نمایند. مدیران با توجه به منافع مالکین در هنگام مدیریت سود سبب افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران شوند و سبب افزایش کارایی بازار و افزایش ثروت سهامداران و در نهایت خلق ارزش شوند.

پیشنهاد می‌شود که محققان نیز تحقیقات زیر را انجام دهند و با نتایج تحقیق حاضر مقایسه نمایند:

- تأثیر مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی اختیاری بر ریسک و بازده شرکتها با در نظر گرفتن نقش تعدیلی سن تیم هیئت مدیره در بورس و فرابورس ایران
- تأثیر مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی اختیاری بر عکس العمل بازار سهام در صنایع مختلف موجود در بورس و فرابورس ایران

منابع

۱. دستگیر، محسن، حسینی، احسان، ۱۳۹۲، مروری جامع بر مدیریت سود (بخش اول)، نشریه پاییز مطالعات حسابداری و حسابرسی، سال دوم، شماره هفتم، صص ۱۹-۲.
۲. رحیمیان، نظام الدین، آخوندزاده، میثم، حبی، علی، (۱۳۹۲)، بررسی تأثیر مدیریت سود بر رابطه جریان های نقدی آزاد و عکس العمل بازار سهامان در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، فصلنامه دانش حسابرسی، دوره ۱۳، شماره ۵۲
۳. رضازاده، حامد، پاک مردم، عسگر، بحری ثالث، جمال، عبدالی، رسول، (۱۳۹۹)، تأثیر خوش بینی و بدینی مدیران بر مدیریت سود، فصلنامه دانش حسابداری مالی، دوره ۷، شماره ۱(پیاپی ۲۴)، صص ۱۵۷ - ۱۸۰ .
۴. سپاسی، سحر، عبدالی، لیلا، (۱۳۹۵)، تأثیر جنسیت مدیران ارشد شرکت بر محافظه کاری شرطی، فصلنامه مطالعات اجتماعی روانشناسی خانم ها، دوره ۱۴، شماره ۱ - شماره پیاپی ۴۶، صفحه ۱۲۹-۱۵۴ .
۵. ستایش، محمد حسین، و تقی زاده، رضا، و جوکار، محمد. (۱۳۹۶). بررسی تأثیر مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی و مدیریت واقعی سود بر ریسک سقوط قیمت سهام. فصلنامه دانش حسابداری مالی، ۱۰(۱۲) (پیاپی ۱۲)، ۲۳-۴۳ .
۶. کاظمی علوم، مهدی، ایمانی برندق، دکتر محمد، عبدالی، مصطفی. (۱۳۹۸). بررسی تأثیر نوع جنسیتی در هیئت مدیره و کمیته حسابرسی بر کیفیت سود. فصلنامه دانش حسابداری، ۱۰(۱)، صص ۱۳۷-۱۶۸ .
7. Bose, S., Ladley, D., Li, X., (2020), The role of hormones in financial markets, International Review of Financial Analysis, Vol. 67, Article 101434.
8. Laksmana, I, and yang,Y. , (2014), Product market competition and earnings management: Evidence from discretionary accruals and real activity manipulation, Advances in Accounting, incorporating Advances in International Accounting, pp.1-13.
9. Nofsinger, J., Patterson, F., Shank, C., (2020), On the Physiology of Investment Biases: The Role of Cortisol and Testosterone, Journal of Behavioral Finance, pp.1-30.
10. Ongsakul, V., Jiraporn, P. and Kim, Y.S. (2020), "The effect of earnings management on shareholder value and the role of board gender diversity: Evidence from terrorism", Pacific Accounting Review, Vol. 32 No. 3, pp. 323-334. <https://doi.org/10.1108/PAR-09-2019-0110>.
11. Papangkorn, S., Chatjuthamard, P., Jiraporn, P. and Chueyksamhang, S. (2019), "Female directors and firm performance: evidence from the great recession", International Review of Finance, Forthcoming.
12. Scott, W. R., (2007), Financial Accounting Theory, Termeh Publication, Tehran, Third Edition.
13. Smales, L.A., (2021), Investor attention and global market returns during the COVID-19 crisis, International Review of Financial Analysis, in press

The Impact of Discretionary Accruals Earning Management on Stock Market Reactions by Considering the moderating role of gender diversity on the board in Iran Stock Exchange and Over the Counter

B. Parvizi, CH. Amin panah, M. Bagheri

Abstract

The purpose of this research is survey of Impact of Discretionary Accruals Earning Management on Stock Market Reactions by Considering the moderating role of gender diversity on the board in Iran Stock Exchange and Over the Counter. The research from the viewpoint of purpose is practical and from the viewpoint of execution method is descriptive-correlation. For this research four principal hypotheses are compiled. To conduct this research, we use panel regression models via Eviews 8 and SPSS 22 statistical software. This subject surveyed in 85 firms of Tehran Stock Exchange listed companies and and IRAN Over the Counter since 2013-2021(680 firm-years observed). The finding show that there are relationship between Discretionary Accruals Earning Management and Stock Market Reactions in listed companies in Tehran stock exchange. Investors pay attention to earning management in firms of Tehran Stock Exchange listed companies for purchase and sale of stock

Keywords: Discretionary Accruals Earning Management, Stock Market Reactions, gender diversity on the board, Iran Stock Exchange, Iran Over The Counter